

KUTSE ANDMISE KORD

DIPLOMEERITUD ARHITEKTI, VOLITATUD ARHITEKTI JA VOLITATUD ARHITEKT- EKSPERDI kutsetele

1 ÜLDOSA

1.1 Kutse andmise kord (edaspidi kord) reguleerib järgmiste kutsete andmise korraldamist (*loetelu*):

- 1) diplomeeritud arhitekt, tase 7;
- 2) volitatud arhitekt, tase 7;
- 3) volitatud arhitekt-ekspert, tase 8.

Käesolev kord ei reguleeri konkursita kutse andja õigused saanud kõrgkoolide poolt väljastatavate kutsete andmise korda.

1.2 Iga kutse kompetentsusnõuded on kehtestatud kutsestandardis. Kompetentsuse hindamise positiivse tulemusena väljastatakse kutsetunnistus.

1.3 Kutse andmisel järgitakse elukestva õppe põhimõtet - tunnustada inimeste oskusi ja teadmisi sõltumata nende omandamise ajast, kohast ja viisist ning tagada võrdsed võimalused kompetentsuse hindamisel ja tunnustamisel.

1.4 Eesti Arhitektide Liit on punktis 1.1 loetletud kutsete kutset andev organ ehk kutse andja (edaspidi KA).

1.5 Kutsekomisjoni volitused kehtivad KA kutse andmise õiguse kehtivuse lõppemiseni.

1.6 Kutsekomisjon lähtub oma töös kutseadusest, kutse andmise korrast ja kutsekomisjoni töökorrast, kutsestandardist jm. kutse andja kehtestatud juhenditest.

1.7 Kutse esmakordne taotlemine ja taastõendamine võivad eeltingimuste ja vormide poolest erineda.

1.8 Kutse taotlemine ja tõendamine, sh taastõendamine, on taotlejale tasuline (vastavalt kutseaduse § 17 lõikele 2), tasu suuruse kinnitab Arhitektuuri, Geomaatika, Ehituse ja Kinnisvara Kutsenõukogu (edaspidi kutsenõukogu) KA ettepaneku alusel.

Arhitekti kutse taotlemise tasumäärad nii kutse esmakordsel taotlemisel kui taastõendamisel kõikidele kutsetasemetele on:

Eesti Arhitektide Liidu (EAL) liikmeskonda kuuluvatele arhitektidele – 400 eurot;

EALi mittekuuluvatele arhitektidele – 450 eurot.

Hinnavahe 50 eurot EALi kuuluva taotleja kohta kaetakse EALi liikmemaksu laekumistest.

1.9 Taotlemise dokumente menetletakse haldusmenetluse seaduse sätetele vastavalt, arvestades korrast tulenevaid erisusi.

1.10 Korra ja selle muudatused kinnitab kutsenõukogu ning need jõustatakse kutsenõukogu koosolekule järgneval kutse andmise väljakuulutamisel.

1.11 Kutse andmise alane nõustaja ja haldusjärelevalve teostaja on Kutsekoda.

2 KUTSE TAOTLEMISE JA TAASTÕENDAMISE EELTINGIMUSED JA ESITATAVAD DOKUMENDID

2.1 Kutse taotlemise ja taastõendamise eeltingimused on:

2.1.1 Diplomeeritud arhitekt, tase 7:

- 1) ülikoolis edukalt läbitud arhitektiõppe, mis vastab kehtivale diplomeeritud arhitekti kutsestandardile ja vabariigi valitsuse 25. oktoobri 2004 määrusega nr 312 kehtestatud "Arstiõppe, loomaarstiõppe, proviisoriõppe, hambaarstiõppe, ämmaemandaõppe, õeõppe, arhitektiõppe ja ehitusinseneri-õppe raamnõuetele" või
- 2) rakendusarhitekti või muu arhitektuurialane kõrgharidus ja arhitekti magistriõppe läbimine ülikoolis või
- 3) 4-aastase nominaalse õppeajaga arhitektuurialase kõrghariduse õppekava läbinuil sellele järgnenud 3-aastane planeerimise ja/või arhitektuurse projekteerimise alane töökogemus viimase 6 aasta jooksul või
- 4) 3-aastase arhitektuurialase koolituse läbinuil sellele järgnenud 5-aastane planeerimise ja/või arhitektuurse projekteerimise alane töökogemus viimase 10 aasta jooksul.

2.1.2 Volitatud arhitekt, tase 7:

- 1) vähemalt 3-aastane erialane töökogemus 7. taseme diplomeeritud arhitektina viimase 6 aasta jooksul, kusjuures volitatud arhitekti kutse taotlemisel võrdsustatakse diplomeeritud arhitektiga p. 2.1.1 alapunktis 1) kirjeldatud arhitektiõppe edukalt läbinud isikud;
- 2) vähemalt ühe taotleja poolt taotlusele lisatud loetelus esitatud ehitusprojekti põhjal peab olema valminud hoone või üks loetelus esitatud planeeringutest peab olema kehtestatud;
- 3) peab omama kogemust:
 - a) kõigi Eesti standardis EVS811 "Hoone ehitusprojekt" nimetatud ehitusprojekti staadiumite dokumentatsiooni koostamisel või
 - b) planeeringute koostamisel erinevates planeeringu liikides;
- 4) peab omama töökogemust:
 - a) tema poolt projekteeritud ehitise autorijärevalve teostamisel või
 - b) avalikus teenistuses.

2.1.3 Volitatud arhitekt-ekspert, tase 8:

- 1) vähemalt 5-aastane erialane töökogemus 7. taseme volitatud arhitektina viimase 10 aasta jooksul;
- 2) p. 2.1.1 alapunktis 1) kirjeldatud arhitektiõppe edukas läbimine;
- 3) lisaks vastab vähemalt seitsmele järgmistest nõuetest:
 - a) on omandanud doktorikraadi arhitektuuri valdkonnas;
 - b) omab töökogemust planeerimise või projekteerimise projektijuhina või arhitektide tööühma juhina;
 - c) omab töökogemust projekteerimisbüroo või arhitektibüroo juhtimisel;
 - d) on saanud auhinnalise või äramärgitud koha arhitektuurivõistluselt, mida on hinnanud rahvusvaheline žürii;
 - e) on osalenud üleriikliku avaliku arhitektuurivõistluse žürii töös;

- f) on osalenud autori või kaasautorina rahvusvahelises projektis arhitektuuri või ruumilise planeerimise valdkonnas;
- g) on avaldanud kirjutisi või artikleid välisriigi tunnustatud eriala(a)kirjanduses;
- h) tema loomingut on avaldatud välisriigi tunnustatud eriala(a)kirjanduses;
- i) on valitud esinema rahvusvahelisel arhitektuurinäitusel;
- j) on esinenud rahvusvahelisel konverentsil eelretsenseeritud ettekandega;
- k) on rahvusvaheliselt tunnustatud ekspert oma eriala mingis kitsamas lõigus (planeerimine, mingit kindlat tüüpi ehitiste ala, vms);
- l) on tegev/tegutsenud lektori või õppejõuna kõrgkoolis loengutsükliga ja/või teadustöö valdkonnas;
- m) tema loomingut on pärjatud Kultuurkapitali aastapreemiaga või Riigi Kultuuripreemiaga;
- n) tema loomingut on pärjatud rahvusvahelise auhinnaga tunnustatud kultuuriasutuse või erialaliidu poolt;
- o) on aktiivselt ja tulemuslikult tegutsenud arhitekte ja/või arhitektibüroosid koondava ühenduse juhatuses, eesesisuses või nende moodustatud töörühmades;
- p) omab kogemust tippspetsialistina avalikus teenistuses.

2.2 Kutse taotlemiseks ja taastõendamiseks esitatavad dokumendid, mis tuleb esitada KA poolt kehtestatud vormil köidetuna ühte A4 formaadis albumisse ja elektroonilisel kujul ühe pdf-formaadis dokumendina maksimaalse mahuga 20 MB, on:

- 1) vormikohane avaldus;
- 2) koopia isikut tõendavast dokumendist (pass või ID kaart);
- 3) haridust tõendava dokumendi koopia(d);
- 4) varem omistatud kvalifikatsiooni tõendava dokumendi koopia(d);
- 5) tööalase tegevuse kirjeldus;
- 6) loetelu viimase 10 aasta töödest, kollektiivse loomingu korral tõendada taotleja autorlus kaasautorite allkirjadega;
- 7) taotleja kutsealast kompetentsust tõendav illustratiivne materjal (fotod valminud ehitistest ja erinevad joonised) valitud töödest (6 kuni 8 objekti), millest ühele on koostatud objektianalüüs mahus 400 - 500 sõna;
- 8) erialase täienduskoolituse loetelu;
- 9) erialast täiendkoolitust tõendava dokumendi koopia(d);
- 10) 7. taseme volitatud arhitekti kutse taotlemisel täiendavalt tõendus punktis 2.1.2 alapunktides 2) kuni 4) esitatud nõuete täitmisest;
- 11) 8. taseme volitatud arhitekt-eksperdi kutse taotlemisel täiendavalt tõendus punktis 2.1.3 alapunktis 3) esitatud nõuete täitmisest;
- 12) maksekorraldus või muu kinnitus kutse andmisega seotud kulude tasumise kohta.

2.3 Vajadusel on kutsekomisjonil õigus nõuda täiendavaid taotleja pädevust tõendavaid dokumente.

2.4 Esitatud dokumentide õigsuse eest vastutab kutse taotleja.

2.5 Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine

Kutsekomisjon võib kutse andmise eeltingimustele vastavuse arvestamisel ja kompetentside hindamisel rakendada varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise (VÕTA) põhimõtteid.

3 TAOTLEJA KOMPETENTSUSE HINDAMINE

3.1 Nõuded taotleja haridusele, teadmistele ja oskustele, samuti hoiakutele ning väärtushinnangutele, millele kutsevalifikatsiooni taotleja peab vastama, määratakse vastava taseme kutsestandardiga.

3.2 Hindamise meetodid

Taotlejat hinnatakse portfoolio ja intervjuu alusel.

7. taseme diplomeeritud arhitekti, 7. taseme volitatud arhitekti ja 8. taseme volitatud arhitekt-eksperdi hindamine on kutsealane hindamine. Taotleja erialast kompetentsust hindab valdkonna tippspetsialistidest koosnev hindamiskomisjon. Hindamine toimub kahes etapis, mis toimuvad erinevatel aegadel.

Taastaotlemise korral samale kutsetasemele, mis on taotlejale juba varem omistatud ning kui hindamiskomisjon üksmeelselt leiab, et portfoolios esitatud dokumendid on piisavad, andmaks hinnangut taotleja kutsealasele kompetentsusele ja senisele tegevusele arhitektina, võib hindamine toimuda ainult portfoolio alusel.

3.3 Hindamise korraldus

3.3.1 Dokumentide vastuvõtja analüüsib taotleja dokumentide vastavust taotletavale kutsetasemele ja kutse andmise korra punktile 2.2.

Kui dokumendid ei vasta nõuetele, siis teavitatakse taotlejat puudustest hiljemalt 5 tööpäeva jooksul ja antakse taotlejale tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Kolme kuu jooksul on võimalus taotlejal esitada korrigeeritud taotlus ilma dokumentide hindamistasu maksmata.

Nõuetekohaselt täidetud dokumendid registreeritakse ja edastatakse kutsekomisjoni poolt hindamiskomisjonile hindamiseks.

3.3.2 Esimeses etapis analüüsib ja hindab hindamiskomisjon portfoolios esitatud töid. Portfoolio annab ülevaate taotleja tegevusest arhitektina.

Pärast portfoolio hindamist teatab hindamiskomisjon taotlejale täiendavate dokumentide vajadusest või II etapi toimumise aja ja koha kirjalikult 5 tööpäeva jooksul pärast hindamiskomisjoni portfooliovooru protokollil vormistamist. Intervjuu leiab aset mitte hiljem kui 1 kuu jooksul pärast portfoolio läbivaatamist.

Hindajad koostavad esitatud dokumentide põhjal intervjuu jaoks täiendavad küsimused.

3.3.3 Teises etapis toimub intervjuu.

Intervjuule tulles esitab taotleja pildiga kehtiva isikut tõendava dokumendi (pass, juhiluba või ID kaart). Intervjuu keeleks on üldjuhul eesti keel.

Intervjuu viiakse läbi portfoolios esitatud dokumentide alusel ning hinnates taotleja oskuste, teadmiste ja töökogemuse vastavust kutsestandardile KA poolt kehtestatud hindamiskriteeriumitele tuginedes.

Intervjuu ajal on taotlejal ruumis keelatud:

- mobiiltelefoni kasutamine;
- kõrvalise abi kasutamine, välja arvatud viipekeele tõlge.
- komisjoni liikmeid häiriv käitumine.

Hindamiskomisjoni liikmetel on õigus eemaldada intervjuult osaleja, kes segab hindamise läbiviimist.

Erandkorras võib hindamiskomisjon kutse taotleja (digi)allkirjaga kinnitatud avalduse alusel lubada intervjuu läbi viimist Skype vahendusel.

3.4 Hindamine

Hindamiskomisjoni liikmed hindavad sõltumatult taotleja teadmiste ja oskuste vastavust kutsestandardile.

Iga taotleja kohta antakse koondhinnang. Koondhinnang moodustub hindamiskomisjoni liikmete enamushinnangu alusel. Kui hindamiskomisjoni liikmete hinnangud jagunevad võrdselt, siis on tulemuste määramisel otsustavaks hindamiskomisjoni esimehe hinnang.

Hindamine loetakse sooritatuks, kui hindamiskomisjoni koondhinnang on positiivne.

3.5 Hindamiskomisjoni otsuse kinnitab KA kutsekomisjon.

Kui kutsekomisjoni liikmete hinnangud jagunevad võrdselt, siis on tulemuste määramisel otsustavaks kutsekomisjoni esimehe hinnang.

4 KUTSE ANDMISE VÄLJAKUULUTAMINE

4.1 KA kuulutab kutse andmise välja vähemalt 2 kord aastas. Kutse andmise võib jätta korraldamata, kui välja kuulutatud tähtajaks on laekunud alla 5 nõuetele vastava taotluse.

4.2 KA avalikustab oma veebilehel:

- 1) avalduste ja dokumentide vastuvõtu koha ja tähtajad ning esitamise viisi;
- 2) taotluse esitamise vormi;
- 3) hindamiste toimumise ajad;
- 4) tasu suuruse kutse andmisega seotud kulude katteks;
- 5) kutse andmise korra;
- 6) hindamiskriteeriumid;
- 7) kutsestandardid;
- 8) eetikakoodeksi arhitekti kutse-eeetika põhimõtetega;
- 9) muu kutse andmise korraldust ning tingimusi puudutava.

4.3 Kutse taotlemise dokumendid peavad olema esitatud vähemalt kaks nädalat enne kutsekomisjoni istungit taotlejate portfoolios esitatud tööde hindamiseks.

4.4 Dokumentide vastu võtmise kord on esitatud p 3.3.1. Kutsekomisjon võib jätta avalduse läbi vaatamata, kui puudusi ei kõrvaldata KA poolt antud tähtajaks.

5 KUTSE ANDMISE OTSUSTAMINE JA KUTSETUNNISTUSE VÄLJASTAMINE

5.1 Kutsekomisjon teeb kutse andmise või mitteandmise otsuse hindamistulemuste põhjal iga taotleja kohta eraldi.

5.2 KA teavitab taotlejat meili teel kutsekomisjoni otsusest kutse andmise või mitteandmise kohta 7 tööpäeva jooksul pärast otsuse vormistamist kutsekomisjoni lõppprotokolliga. Kutse mitteandmise otsust põhjendatakse kirjalikult.

5.3. Kui kutse mitteandmine on tingitud taotleja ebapiisavast kutsealasest kompetentsusest, ei ole isikul õigust esitada uut taotlust enne kolme aasta möödumist viimase taotluse esitamise päevast. Kutsekomisjonil on õigus nimetatud tähtaega lühendada.

5.4 Taotlejal on õigus esitada kaebus hindamisprotsessi kohta kutsekomisjonile.

5.5 Taotlejal on õigus vaidlustada kutsekomisjoni otsus haldusmenetluse seaduses sätestatud tingimustel ja korras kutse andjale.

- 5.6 Taotlejal on õigus kutsekomisjoni vaideotsus edasi kaevata halduskohtumenetluse seaduses sätestatud tingimustel ja korras halduskohtus.
- 5.7 KA esitab kutsekomisjoni otsuse kutse andmise ja registrisse kandmise kohta 7 tööpäeva jooksul pärast otsuse vormistamist kutsekomisjoni lõppprotokolliga Kutsekojale, kes korraldab andmete kandmise kutsetunnistuse plankidele ja väljastab trükitud kutsetunnistused KA-le.
- 5.8 KA väljastab kutsetunnistuse 30 kalendripäeva jooksul pärast kutse andmise otsustamist kutsekomisjoni lõppprotokolliga.
- 5.9 Kutse andjal on kutsekomisjoni ettepanekul õigus tunnistada kutsetunnistus kehtetuks, kui:
- 1) kutsetunnistus on saadud pettuse teel;
 - 2) kutsetunnistus on välja antud võltsitud või valeandmeid sisaldava dokumendi alusel;
 - 3) kutset omava isiku tegevus ei vasta kutsestandardiga sätestatud normidele (mh jäme ametieetika rikkumine, jämedad vead kutsetöös jms).
- Kutse-eetika vastavust hinnatakse läbivalt EAli eetikakoodeksi alusel.
- 5.10 Kutsetunnistuse kehtetuks tunnistamisel peab kutsekomisjon andma isikule võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamuse ja vastuväited. Kutsekomisjon võib kutsetunnistuse kehtetuks tunnistamisel tugineda kolmandate isikute (nt aukohus) seisukohtadele jne.
- 5.11 Kutsetunnistuse kehtetuks tunnistamisel kustutatakse see kutseregistrist ning KA teatab otsusest asjaomasele isikule tähtkirjaga ja avaldab sellekohase kuulutuse Ametlikes Teadaannetes (<http://www.ametlikudteadaanded.ee/>).
- 5.12 Vajadusel võib kutsetunnistuse omanik taotleda kutsetunnistuse duplikaadi väljaandmist kutse andjalt.

6 KUTSETUNNISTUSE KEHTIVUSAEG

- 6.1 Diplomeeritud arhitekti kutsetunnistus on tähtajatu.
- 6.2 Volitatud arhitekti ja volitatud arhitekt-eksperti kutsetunnistused kehtivad 5 aastat alates kutsekomisjoni otsuse tegemise kuupäevast.
- 6.3 Kutsekomisjonil on põhjendatud juhtudel õigus anda lühema kehtivusajaga kutsetunnistusi. Seejuures võib kutsekomisjon anda taotlejale tähtaja kutsestandardiga kehtestatud erialase kompetentsi täiendamiseks.

7 KUTSEKOMISJON

- 7.1 Kutsekomisjoni tööd korraldab konkursiga valitud kutse andja. Kutsekomisjonis peavad olema õiglaselt esindatud kõik kutse andmisest huvitatud osapooled ilma ühtegi huvi eelistamata.
- 7.2 Kutsekomisjoni koosseisu kuuluvad:
- 1) Töötajad/spetsialistid
Eesti Arhitektide Liit, 2 esindajat:
Eva Hirvesoo,
Andres Levald

- 2) Tööandjad
Eesti Ehituskonsultatsiooniettevõtete Liit
esindaja Ra Luhse
- 3) Ministeeriumid
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
esindaja Karin Sillmann
Kultuuriministeerium
esindaja Veronika Valk
- 4) Koolitajad
Eesti Kunstiakadeemia
esindaja Andres Ojari
Tallinna Tehnikakõrgkool
esindaja Hindrek Kesler
- 5) Kohalikud omavalitsused
Eesti Linnade Liit
esindaja Tõnis Arjus
- 6) Siduserialad
Eesti Planeerijate Ühing
esindaja Kaie Enno

7.3 Nõuded kutsekomisjoni liikmele:

- 1) Kutsekomisjoni liige peab omama ülevaadet kutsesüsteemist.
- 2) Kutsekomisjoni liige peab omama ülevaadet arhitekti kutsealast, arhitekti töö eripärast, arhitektile esitatavatest kompetentsusnõuetest ja muust kutsestandarditega sätestatust, aga ka arhitekti kutse-eeskava nõuetest.
- 3) Kutsekomisjoni liige peab olema sobivate isikuomaduste ja hoiakutega ning tegutsema erapooletult.
- 4) Kutsekomisjoni liige ei tohi osaleda taotlejale kutse andmise otsustamisel, kui ta on:
 - a) osalenud taotleja hindamisel eksperdi või hindamis- või ekspertkomisjoni liikmena;
 - b) taotleja tööandja või muul viisil isiklikult huvitatud kutse andmisest või kui muud asjaolud tekitavad kahtlust tema erapooletuses.

8 HINDAMISKOMISJON

- 8.1 Kutsekomisjon moodustab kutse taotleja kompetentsuse hindamiseks hindamiskomisjon(id). Hindamiskomisjon koosneb vähemalt kolmest liikmest.
- 8.2 Hindamiskomisjonide liikmete kompetentsus peab vastama järgmistele nõuetele:
 - 1) kutsealane kompetentsus - omama volitatud arhitekti kutset 7. kutsetasemel või volitatud arhitekt-eksperdi kutset 8. kutsetasemel;
 - 2) kutsesüsteemialane kompetentsus;
 - 3) hindamisalane kompetentsus.

- 8.3. Hindamiskomisjoni liige peab olema sobivate isikuomaduste ja hoiakutega ning tegutsema erapooletult.

9 KUTSE ANDMISE DOKUMENTEERIMINE JA DOKUMENTIDE SÄILITAMINE

KA dokumenteerib kutse andmisega seotud tegevuse kutseasutuse välja töötatud dokumendivormide järgi ja määratud ulatuses ning dokumente säilitatakse kutseasutuse kinnitatud arhiveerimiskorras sätestatud aja jooksul, kui õigusaktides ei ole tähtaegu sätestatud.